

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3343/2022. (VII. 21.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók jogi képviselőjük (dr. Boldizsár Balázs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján a Kúria Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és az indítványban foglaltak az alábbiak szerint összegezhetők.
- [3] 2.1. Az alapügy felperese élettársi kapcsolatban élt az indítványozók (I–II. rendű alperesek) néhai édesapjával, aki 2017. október 24-én elhunyt. Végintézkedés hiányában törvényes örökösei – fejenként egyenlő arányban – az indítványozó testvérpár. A felperes keresetében a néhaival fennállott élettársi kapcsolat alatt szerzett élettársi közös vagyon megosztását kérte.
- [4] Az első fokon eljáró Kecskeméti Törvényszék 2020. október 28-án kelt, 4.P.20.606/2020/13. számú közbenső- és részítéletével megállapította, hogy a felperes és a néhai 1992 őszétől kezdődően az örökhagyó haláláig élettársi életközösségben éltek. Megállapította továbbá, hogy a felperes élettársi közös szerzés címén megszerzte az ítéletben részletesen felsorolt vagyontárgyak 1/2 tulajdoni hányadát. A vagyontárgyak körét utóbb a törvényszék kiegészítő ítéletével pontosította.
- [5] Az indítványozó alperesek fellebbezéssel, a felperes csatlakozó fellebbezéssel élt. Az indítványozók vitatták az elsőfokú döntésben megállapított egyenlő arányú tulajdonszerzést, és bizonyos ingóságok tekintetében azt állították, hogy azok nem a közös vagyon körébe, hanem az örökhagyó különvagyonába tartoznak. A felperes csatlakozó fellebbezésében azt állította, hogy az élettársi jogviszony kezdete 1990. november 1-je, de legkésőbb 1991. március 15. napja. A másodfokon eljáró Szegedi Ítéltábla 2021. június 2-án kelt, Pf.II.20.099/2021/7. számú közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta, a részítéletét hatályon kívül helyezte és a bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.
- [6] A jogerős ítélet ellen az indítványozók felülvizsgálati kérelmet terjesztettek elő, amelyben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a szerzésben való közreműködés arányát az örökhagyó javára 80–20%-os arányban megállapító új határozat meghozatalát, másodlagosan az első- vagy a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérték.
- [7] A Kúria 2021. október 5-én kelt, Pfv.II.21.184/2021/2. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmet hivatalból elutasította. A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező jogerős ítéleti rendelkezés végzés hatályú határozat, amely nem minősül az ügy érdemében hozott végzésnek, mert a felek közötti jogvitát érdemben nem zárja le, illetve nem tartozik azon nem érdemi végzések közé sem, amelyek ellen a felülvizsgálatot a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 270. § (3) bekezdése megengedi, ezért ellene a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében nincs helye felülvizsgálatnak. A támadott végzés indokolása szerint a másodfokú bíróság az eljárást befejező jogerős határozatot kizárólag az elsőfokú közbenső ítélet, azaz az élettársi életközösség fennállásának időtartama tárgyában hozott; az elsőfokú bíróságnak – a felperes tulajdonszerzését és ennek keretében a szerzés arányát megállapító – részítéletét hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. A Kúria megállapította, hogy a jogerős döntés indokolása ugyan a közreműködés arányára vonatkozóan is tett megállá-

pításokat, de a Pp. 271. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak a jogerős ítélet indokolása ellen.

- [8] 2.2. Az indítványozók az Alaptörvény XIII. cikke, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése, 25. cikk (3) bekezdése és 28. cikke sérelmét állítva terjesztettek elő alkotmányjogi panaszt a Kúria döntésével szemben.
- [9] Az indítványozók az indítványban és annak kiegészítésében előadták, hogy az első- és másodfokú bíróságok az élettársi szerzésarány meghatározásának kérdését azonos módon, a jogalap körébe tartozó kérdésnek minősítették és ezért a közbenső ítéletben eldöntötték azzal, hogy $\frac{1}{2}$ – $\frac{1}{2}$ arányú tulajdonszerzést határoztak meg. Álláspontjuk szerint a másodfokú közbenső ítélettel a szerzési arány ítélt dolognak minősül, ezért a jogerős ítéleti rész a felülvizsgálati eljáráson kívül már nem kifogásolható, tehát a perbíróságoknak a már eldöntött tulajdoni hányad alapján kell megosztani az élettársi közös vagyont.
- [10] Az indítványozók érvelése szerint a Kúriának érdemben kellett volna vizsgálni és hatályon kívül kellett volna helyezni a jogerős döntést. Úgy vélik, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy a jogerős közbenső ítélet rendelkezett a szerzési arányról, ezért a felülvizsgálati kérelmet iratellenes indokolással, jogszabálysértő módon utasította el. Mivel a felülvizsgálati kérelmüket a Kúria érdemben nem bírálta el, a szerzési arány tekintetében megfosztotta őket az érdemi jogorvoslat utolsó lehetőségétől.
- [11] Álláspontjuk szerint a Kúria végzése miatt nem tudott ténylegesen és hatékonyan érvényesülni a jogorvoslathoz való joguk, a Kúria önkényes, az Alaptörvény 28. cikkével ellentétes indokolása pedig a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmével jár. Kifejtették, hogy mivel a vagyontárgyak tulajdonjoga a jogerős ítéletben foglalt szerzési aránynál nagyobb részben illetné őket, a Kúria döntése szükségképpen a tulajdonhoz való alapvető joguk sérelmét is előidézi.
- [12] 3. Az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.
- [13] 3.1. Az indítványozók meghatalmazással eljáró jogi képviselője az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint megállapított határidőn belül nyújtotta be.
- [14] Az indítványozók – mint az alapügy alperesei – jogosultnak és érintettnek is tekinthetők, az Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt saját egyedi ügyükkel összefüggésben terjesztették elő. Az indítványozók megjelölték az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, azokhoz indokolást fűztek.
- [15] 3.2. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] A rendelkezésből az következik, hogy a bírói döntések közül csak a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező döntések ellen van helye alkotmányjogi panasznak {lásd: 3091/2020. (IV. 23.) AB végzés (a továbbiakban: Abv.), Indokolás [42]}.
- [17] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében rögzített tárgyi hatály megállapítása során elsődlegesen tehát az vizsgálendő, hogy a támadott bírói döntés a bírósági eljárást befejező végzésnek tekinthető-e. Mivel az Abtv. nem határozza meg a bírósági eljárást – az ügy érdemében hozott, vagy egyéb határozattal – befejező bírói döntések körét, ezért az Alkotmánybíróságnak esetenként kell eldöntenie, hogy a támadott bírói döntés az Abtv. 27. § tárgyi hatálya alá tartozik-e (lásd: Abv., Indokolás [43]).
- [18] Az Alkotmánybíróság korábbi határozatában is rámutatott, hogy a polgári eljárásjog szabályaira figyelemmel a bírósági eljárást befejező döntésnek azok minősülnek, amelyeknek joghatásaként a bírósági eljárás (vagy annak valamely szakasza) befejeződik {3152/2018. (V. 7.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [19] A támadott végzésben a Kúria megállapította, hogy „[a]z elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező jogerős ítéleti rendelkezés [...] végzés hatályú határozat, amely azonban nem minősül az ügy érdemében hozott végzésnek, mert a felek közötti jogvitát érdemben nem zárja le, illetve nem tartozik azon nem érdemi végzések közé sem, amelyek ellen a felülvizsgálatot a Pp. 270. § (3) bekezdése megengedi, ezért ellene a Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében nincs helye felülvizsgálatnak”.

- [20] A Kúria indokolása szerint eljárást befejező jogerős határozat (közbenső ítélet) kizárólag az élettársi életközösség fennállásának időtartama tárgyában született, míg – az indítványozók által kifogásolt – a felperes tulajdon-szerzését és a szerzés arányát megállapító – részítélet tekintetében az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalá-sára és újabb határozat hozatalára utasította a másodfokú bíróság. Azaz az indítványozók által vitatott kérdésben – a szerzési arányok tekintetében – az eljárás folyamatban van, a felek közötti jogvita érdemben nem zárult le. A Kúria támadott végzése tehát az állított jogsérelem tekintetében nem tekinthető olyan, az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek, amellyel szemben az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panasszal lehetne élni.
- [21] 4. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. § (1) bekezdésében foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2022. június 28.

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/86/2022.

